АҒБИРҮӘК АЛИМ

Әлҗәзмалар Институтунда хан-хатын ағбирҗәк бир алим ишлејир. Мүасирләримиз үчүн ҝәлик әлчатмаз олан "сәнә мәктәб" ширин-ностал-ҝи анларыш-лары нүмунәҹисидир. Бу ағыр күнләримиздә дә һәр сәнә бир вахтынын башында 10-15 дәфә гәлмиә сифәт әлҗәзмалары шө'бәсиндәки иш столүнүн архасында ејләшир, онларын вердиши илә иш саатынын башланмасындан кәләләр. Тәбиилијдә мин чүр исланат да кечирсәк, инди даһа бели сәлигәли кадр һазырламаг үчүн әлверишлидир. Бели кадрлары зәманә јетишдирмишди. Зәмане артыг дејишдү...

Әлҗәзмашчы алим, филоложија елмләри доктору Чәннәт ханым Мир Мустафа гызы Нагыјева јарым әсри јахындыр ки, Азәрбајҹан ЕА Мәнәммәд Фүзули адына Әлҗәзмалар Институтунда ишләјир. Бүтүн Республика Әлҗәзмалар Фондунун јенинә тошхол едилдији илләрдә кәлиб. Мәммәдгә Султанов, Агәмі Ибраһимов, Мәрјијә Пашајева, Понаһи Мәкулу, Фазил Сејидов, Чәһанкир Гәһрәманов кими шөһрәтләр алим вә тәдгигатчы-мүәллимә дүшүб, онларла чијин-чијнә чалышыб. О вахтдан әз өмрүнү Азәрбајҹан әлҗәзмаларынын елми тәсвиринә, тәдгигинә вә нешри ишинә һәср едиб. Институт бүтүн елми һејәти онун кәләләри гарышысында кечиб, әлҗәмә коллексијасынын зәнкинләшмәсинә, коллексијанын бөјүмәсинә, јени елми кадрларын һазырланмасында онун мүтләг ролу олуб.

Чәннәт ханым елм әлҗәмә мүтәхәссисләриндәндир ки, демәк олар, институтда мүһафизә едилән он минләрлә әлҗәмә китаблары, әлҗәзмаг сәнәдләри, дашбасма китаблары, мәтбуат материallары онун әлиндән кечиб. Чәннәт ханым онларын һәр бири илә марагланыб, тарихин дөрдүн гатларындан кәлиб чыхмыш, мүсәлман бабаларын фикир дүнјасы, нәфси, һәниртисі һәмиш вәрәгләри сачыл чкиб, онлары селәвә-селәв ајырд едиб, нәзәрдән кечирә, өјрәнә, бу-нунла да әбәдијләри бизимкиләрә олуб, онларын кешјиндә јаранмыб, вәрәгләр "хәталәнмә" тәбиб кими башына доланыб.

Азәрбајҹан әлҗәзмаларынын тәбліринә, өјрәнилә мүасир нәсилләрә чатдырылмасында Чәннәт ханымын хүсуси ролу вардыр. Һәлә 60-ны илләрин әввәлләриндә о вахты Республика Әлҗәзмалар Фондунун лик каталогунун һазырланмасында билаваситә јахындан иштирак етмиш исте'дадлы тәдгигатчы Сүлејман Сани Ахундовун шәхси архивинин елми тәсвирини вердији каталогу да нәшр едә-рәмәјә мүвәффәг олмушдур. Сонралар "Елишар Һәбибәјин Бакы әлҗәзмалары", "Һејран хаһиш. Сечилмиш ше'рләри" (фарсча), "Һејран хаһиш Һејат вә јарадычылығы", "Нәваи вә Азәрбајҹан әдәбијаты", "Шахси вә расми мөһүрләр" (Т.Нуреддин вә илә бирликдә), "Фүзули гәзәллөрнә тахмисләр" кими бир сыра јүксәк елми дәјәри олан китабларын нәшр едилмәсиндә. Онун Һејран хаһиш Һаҹыбәд тәдгигатлары Иран вә Түркијә алимларинин, Әмир Әлишир Нәваи Һаҹыбәд әсәрләри исе һәм Орта Асија алимларинин дигәтини чәлб етмиш, мүәллифә һөрмәт газандырмышдыр. Һеч тәсадүфү дејилдир ки, Орта Асија алимләри илә јахындан әлагәдә јаранмыш Ч.Һаҹыјева әз кечмишдә Азәрбајҹан-Өзбәкистан вә Азәрбајҹан-Тачикистан елми-мәдәни әлагәләринин тәдгиги вә дәрчедилмәси истигамәтиндә чалышмыш, бу мәсәләдә јүксәк нәтичә әлдә едә-рәмәјә мүвәффәг олмушдур. Өзбәк һәмкарларынын тәклифи илә Чәннәт ханым "Новаи вә Азәрбајҹан әдәбијаты" сөзлүү"нүн (өзбәкчә) һазырланмасында јахындан иштирак етмишдир. Тәкчә бу сөзлүк үчүн Түркијә алимларинин, Әмир Әлишир Нәваи һаҹыбәд әсәрләри исе һәм Орта Асија алимларинин дигәтини чәлб етмиш, мүәллифә һөрмәт газандырмышдыр. Һеч тәсадүфү дејилдир ки, Орта Асија алимләри илә јахындан әлагәдә јаранмыш Ч.Һаҹыјева әз кечмишдә Азәрбајҹан-Өзбәкистан вә Азәрбајҹан-Тачикистан елми-мәдәни әлагәләринин тәдгиги вә дәрчедилмәси истигамәтиндә чалышмыш, бу мәсәләдә јүксәк нәтичә әлдә едә-рәмәјә мүвәффәг олмушдур. Өзбәк һәмкарларынын тәклифи илә Чәннәт ханым "Новаи вә Азәрбајҹан әдәбијаты" сөзлүү"нүн (өзбәкчә) һазырланмасында јахындан иштирак етмишдир. Тәкчә бу сөзлүк үчүн Түркијә алимларинин, Әмир Әлишир Нәваи һаҹыбәд әсәрләри исе һәм Орта Асија алимларинин дигәтини чәлб етмиш, мүәллифә һөрмәт газандырмышдыр. Һеч тәсадүфү дејилдир ки, Орта Асија алимләри илә јахындан әлагәдә јаранмыш Ч.Һаҹыјева әз кечмишдә Азәрбајҹан-Өзбәкистан вә Азәрбајҹан-Тачикистан елми-мәдәни әлагәләринин тәдгиги вә дәрчедилмәси истигамәтиндә чалышмыш, бу мәсәләдә јүксәк нәтичә әлдә едә-рәмәјә мүвәффәг олмушдур. Чох чәтинлиди, гәзет сәһифәсинә чохчәтин, чохтәрәфли, кениш бир мәдәнијәтдә — мүасир тафәккүр, мәдәнијәтинин бүтүн сәһәсинә өнәте етмәк, бу бәрәдә өтрафлы дәнишмә, — јалныз ону дејә биләрәм ки, опера театры јаратмаг, халг руһуна, халгын, милләтин әнкин ән'әнәсинә, дүјгусуна јахын вә тәрәмин јох бәлчәк опера театры, опера драматургијасы јаратмаг ән јүксәк сәвијәси, кенишү умуми мәдәнијәт мәлик олан халга мәхсус оса биләр. О да бизим шәрәфимиздир.

Операмызын инкишафы башда Узејир Һаҹыбәјов олмаг шәртилә, бүтүн сонраки мәрһәләләрдә дә бизим илә: композиторларымыз, дириҝорларымыз, сәнә мүәллифләримиз, рәссамларымыз, симфоник оркестр һеј'әти, вокалистләримиз, бүтүн мүсиги тафәккүрүнә саһиб олмуш адамларымызын иламы опера драматургијамызла башланмышдыр.

Бизим бүтүн пешәкар сәнәткарларымызын илк илһам мәнбәји халг операларымыз олмушдур. "Һејли вә Мәчнун", "Шah Исмаил", "Әсли вә Кәрәм", "Аҝыр Гәриб", оперетталарымыздан "Арушын мал алан", "Ө олмасын, бу олсун" опера вә кәләләрин горумаг, јашатмаг, инкишаф етдирмәк үчүн хүсуси әһәмијәт кәсб едир.

Бир журналист кими мәнә үч бөјүк мүсиги хадими илә мүсаһибә етмәк мүјәссәси олуб: ССРИ халг артисти Шөвкәт Мәммәдова, мәшһур тарзән, Азәрбајҹанын халг артисти Гурбан Примова вә ССРИ-нин әмәкдары Бөјүкә Оруҹова. Онларын һәр үчү өз сәһәләриндә сөзә хүсуси әһәмијәт вердиләр: нәнсі дилдә охујурсан, оху — о халгын сәзүнү бүтүн камил, бүтүн мәзмунјатлары илә дәмәјә бөрчүнсан.

Бүјүк дилдә диалогун тарихи белә олду: "Азәрбајҹан кәнчләри" гәзети милли операмызын 50 иллик јубилејинә (1958) һәср етмәјә һазырлашырды. Һәмкарым Шаһин Ҝулијев мән сәнә ситуасијамызла көрушмәли олдуг. Мән Бүлбүлә көрүшү сөјдүм.

Консерваторијаја кәлдим. Бакы мүәллими дорда тәлбәм.

...Көлишимин мәгсәдини дејдим. Бүлбүл мәнә әјлашмаҝ тәклиф етди, өзү исә пианоја дирсәкләнә, фикирләшмәјә дүшдү. Сонра дејди: — Јох! Оа, әрә вермәдән данышмаҝ. Кичик бләкнотумуз варлардан долмаг үзрә иди. Мәнә тапшырма дејә биләрдинми ки, чәми јарым сәһифәлик тәәссүрат ләзымдыр. Ачығы онун сөзүнү кечмәјә чәсарәт етмирдим. Лакин сүр'әтлә дедим: кәнарда бирини да бурахмырдым, јазырдым. Чүнки солист вә анлашылмаз мүмкүлүрү манә өнүмү ләмаишды.

О, бирдән дајанды, бир мәнә бахды, бир да өјнінә әлинда олмајан блакнотда јаздыларыма. Она ајдын кәлди ки, бәлә сүр'әтлә дејилмиш сөзләрин ләмаишинә јазмаг чәтин олдуғу үчүн фикринин там јаза биләмәјиндә, јәгин бүнүн үчүн: — Һаны, бир оху көрә ја јазмысан? — дејди. Мән охумаға башладым. Јаздығымы хеји охудуған сонра Бүлбүл мүәлјимә: — Бәс, — дејди, — сан лап стенографистсонмиш ки, — дејә, дилкәлди, кулмсәди, сонра: — Редактора де ки, нечә вар, әлә де дәрсә елә син.

Әфсуслар олсун ки, бөјүк үстадын дедикләрини гәзетдә там дөрт етмәк мүмкүн олмады... Һәмин матин — Бүлбүлүн дедикләрини сизә тәгдим едирәм.

Мәммәдгә ГАФАРОВ

Бүлбүлүн сәсиә сөзү

Мән Москва фондунда јалныз Азәрбајҹан дилиндә охумушам. Һәр гәдәр грамофон пластинкаларын рәгси, јамысыны Азәрбајҹан дилиндә охумушам. Москвада 150-јә гәдәр Азәрбајҹан дилиндә ифам вар ки, бутун дүнјада Москва вә јахынләр вә ирәнлер. Бу дили севмәјә, өјрәнмәјә һамыја мәсләһәт көрүрәм. Азәрбајҹан дили чох әһәмијәт вердик.

ИЛЛӘР, ХАТИРӘЛӘР

кән, охумаг мәнә о гәдәр чәтин көрүнмүрү. Чүнки өјрәнә мүгаиз ә кәләт һавалары үзәриндә гүрулмәјә бөјүмә. Мәнә чатын кәлән о иди ки, мән кәләчәк инанданымдан, мәнә мәсәләнин јаранчаларына инанданымдан, чох чүр'әтлә әддым атмаг истәрдим. Мусиги елминә пали олмаг, консерватория гуртармаг истәрдим. О иди ки, консерваторијада дахил олдум, кечәни ачыдо өјрәнә-рәк, рус сөзләрини өјрәә биләрдим. Ајдын јаз, ајдын дәфә 1921-чи илдә мусиги тәрәнјасындан инитаһан вердим. Мән көрәк рус'ча мүхаиз ајдын јаза биләм. Көрәк итәлјанча өјрәнә-дим, чүнки мусиги терминләринин чох итәлјанчадыр. Онда јашым 24 идим. Бу илә нечә 10 ил өнчәдә јашым идим.

Чәтинлик бир да о иди ки, өлә мән онда да мөһүтүр идим. Мәни бармаглА көстәрирдиләр. Јашымы 24 олмасына бахмајараг, мән тәәдүн 12 ил оухумаг гәрәз алдыды. Билдинизә ки, бөјүк елә вәтәнимиздә — Бакы, Ленинградда вә ики дәфә Итәлјадә оухудум. Иәинә дәфә 4 ил. Бу илә о гәдәр һәм оухумаг һәм дә оухумаға дәвам едәрәм. Мән Миланда оларкән "Артә Нострс" журналында бирәнчи сәнифәдә шәклимә бәрабәр тәрчүмәји-һалым вә-рилди. Мәни бүтүн ислам дүнјасында бирәнчи оухан һәмвәтәнидиләрә кө, тәһсилим Итәлјада гуртармышам. Мәнә сәдә гәлмаға чох тәкләлләр олду. Мән исе вәтәнимә чан атырдым. Бурада ислјамын мусиги мәдәнијәти мәни өзүнә чәкирди. Мән бир нечә дил билирәм. Русча чох јахшы, итәлјанча, курч, әрәмни, фарс вә башА Шәрг дилләрини, мәни марагландырыр. Инди мән өрәбчә, түркчә әдәбијат үзәриндә чалышырам. Кәнчлик нә гәдәр чох дил билсә, о гәдәр мүкәммәл олар. Башга дилләрә һә-вәс кестәрмәк һәмиш шүрә гидә вәрир. Мән итәлјанча билдијим үчүн испанча да башА дүшүрәм. Русчаны билдијим үчүн ук-рајнча да башА дүшүрәм. Амма дили өјрә-нә сәнәткарчасына билмәк үчүн 25 илдир ки, Азәрбајҹан дилинин етимоложи хүсуси-јәтләрини өјрәнирәм, фонетика үзәрә-ләрә чалышырам. Дилин хүсуси-јәтләрини өјрә-нирәм ки бу ахтарышлар үзәрә-ләрә сә-нәткарлығымы, оухумамы тәкмилләшдирәм. Һеч тәсадүфү дејилдир ки, бир нечә дилләрдә оухумаг бачармагла бәрабәр, өзү да дана јахшы оухумаг истәмишәм. Мән Москва фондунда јалныз Азәрбајҹан дилинда да оухумуш. Мән о гәдәр грамофон пластинкаларын варса, һамысынды Азәрбајҹан дилинда оухумушам. Москвада 150-јә гәдәр Азәрбајҹан дилинда ифам вар ки, бутун дүнјаја Москва вә јахынләр вә ирәнлер. Бу дили севмәјә, өјрәнмәјә һамыја мәсләһәт көрүрәм.

Азәрбајҹан дили чох әһәмијәт вердик.

1958

РЕПЕРТУАР

АЗӘРБАЈЧАН ДӨВЛӘТ МИЛЛИ АКАДЕМИК ДРАМ ТЕАТРЫ

2 октајбр
Елчин
Мәним севимли дајым
Тел.: 94-48-40

3 октајбр
Н.Хәзри
Бурда Хатә
Гулар
Тел.: 94-48-40

Ш.ГУРБАНОВ АДЫНА АЗӘРБАЈЧАН ДӨВЛӘТ МУСИГИЛИ КОМЕДИЈА ТЕАТРЫ

1 октајбр
О.Казымов
Ф.Мәммәдов
Дели дүнја

2 октајбр
О.Казымов
Р.Һејдар
Гызыл тәл

3 октајбр
С.Әләскәров
Н.Мәмәдов
Бир сөзүн өлүдүсү
Саат 18-дә
Тел.: 98-49-17

АЗӘРБАЈЧАН ДӨВЛӘТ КӨНЧ ТАМАШАЧЫЛАР ТЕАТРЫ

Илһам Мәнијетов Театры
Рәмиз Өкбар
Гулар
Саат 18-дә
Тел.: 93-65-78

АЗӘРБАЈЧАН ДӨВЛӘТ ОПЕРА ВӘ БАЛЕТ ТЕАТРЫ

3 октајбр
Y.Һаҹыбәјов
Ағрыны мал алан
Саат 18-дә
Тел.: 93-71-76

С.ВУРГУН АДЫНА АЗӘРБАЈЧАН ДӨВЛӘТ РУС ДРАМ ТЕАТРЫ

1 октајбр
Э.Де.Филиппо
Филумена Мартурано

2 октајбр
И.Карнаухова
Ирина Бревнова
Аленький цветочек

3 октајбр
В.Трифонов
Нетребина
Сокровища капитана Флинта
Саат 19-да
Тел.: 93-00-93

АЗӘРБАЈЧАН ДӨВЛӘТ КӨНЧЛӘР ТЕАТРЫ

3 октајбр
В.Шекспир
Һамлет
Саат 18.30-да
Тел.: 93-29-63

Билетләр театрларын кассаларында сатылыр

АҒ АТЛЫ ТОНАГ

(Әввәли 3-чү сәһ.)

ни бөлдүрмәк үчүн мүнасиб фурсәт дүшмүшдү.

— Кәлишимин мәгсәди Бәчанла јох, јалныз сизлә бағлыды, Чәмәнкүл ханым.

— Мәнкән? — Чәмәнкүлүн һејрәтдән үзүнә кутрулуп илә дејүдү ки, бә'зи јерләрдә бәлкә дә чыхарды. Өзүндән асылы олмајараг дөнүб Сарыбулаға сары бәләнды санки Бәһлулун дејдиләри Бәчанын өшидәчијиндән етмәјә өлди. Бәчан исе һәлә Сарыбулаға чатмамышды.

Чәмәнкүл ханым, илк дәфә таныш олдуғумуз күнү унутмајыбсынмы ки?

— Бәһлул.

Бир аз бәнзәјә өлмәјә өлмәз Чәмәнкүлүн порде архасындан она таматша едәркән хатырләдиләрә бә'зи вахт унутмаг ләзым дејилмиш.

— Мәнкән? — Чәмәнкүлүн һејрәтдән үзүнә кутрулуп илә дејүдү ки, бә'зи јерләрдә бәлкә дә чыхарды.

Бәһлул кәлишинин мәгсәди ајтыр Чәмәнкүлә күн кими ајдын иди. Лакин Чәмәнкүл өзүнү гәсдән билмәмәзлијә вураraг мәсәләнин даһа гарбыр шәкилдә ачылмасыны бә'зи чалышды.

— Бәһлул мүәллим, мән нә ијә сизин раһатлығынызы өлиниздән алмышам, бәлә дүшмүрәм.

Бәһлул өзүнә одуғуна чүдүн кәрәк өлмәдиги, илә бил бајыр Бәчан Сарыбулаға кәтмәмишдән әввәл даһышыб-кулән Бәһлул дејилди. Бунунла да Чәмәнкүлә бildирмәк истәјирди ки, онун бура чағрылмамышы кәлишинә мәгсәдин јүнкүл өлмәмә характерли олмасынды, даһа вачиб вә һәјати мәсәлә үчүндүр.

— Алыбсынмы, Чәмәнкүл ханым, алыбсынмы, — дејәрәк Бәһлул исрар өлдә. — Ө күндән бери нә кечәм кечәдир, нә күндүзүм күндүз, фикримдә, хәјалымда сизсиниз, јалныз сиз доланырсыныз. Кирибсиниз өәлбимә чыхара биләмрәм. Өлиндә бүнү һеч чыхармар да мүмкүн дејил, Чәмәнкүл ханым, чүнки мән сизи ки севирәм. Јаныш өлирәм, ачыг дејим, утанмајын, өкөр сизин һејатынызы онунла мошәгәтлә, ишгирабла кечирсә, онунла чөндәри јашајырсынызса, көнүл өәрәмин мәнә бәлкә бирликдә даһа хошбәхт ола биләрик. Инанын мәнә. Бу, мәним мүгәддәс арзумдур. Мән сизи өринизә дә гысгарынам. Онун сизә сарыш етдиги һәр санки кобуд, бағышланмамыш пәрәкәтини сизә олан бөјүк мәһәббәтимин тәнгиди кими гәбул едирәм. Бунлар мәнә олдуғча ачыг кәлир, Чәмәнкүл ханым, бу сөзләри сизин кими бир гадына дејәмәкләә, она ешг е'лан етмәкләә күнаһ ишләдирәм, анчаг нејләјим, үрәјимә бачара билмирәм. Бечан, о, сизин өриниздир. Анчаг мәнсәбләриниз бирдир. Онлар бир истәкан кәләмәк олар. Һәлә бир мәнә јарыныб дејир ки, "сизин хатиринизә лап Долидага — Кејбулага да кедәрәм". Билирәм кедәр. Нечә ки, бу сакит кушәдә дәрд дәрдә јаранмасы сизи мәнә гыјанмадан Сарыбулаға кетдиләр. — Бәһлул өзүнү јаманлады: — Олмајадын бәлә, олајдым өчлафын бири. Онда нечә, Чәмәнкүл ханым?

Чәмәнкүл Бәһлулун мәнәббәт бәјанында өзүнә нә "һа" дејә, нә да "јох", долухсунмуш һалда лал-дүммәз јухарыкы отаглара галхды. Чәмәнкүлүн сусуб бир көлмә до олса, дөмөмәси Бәһлулу бөјүк суал гарышысында гоју: "Тутәлим, дөнмәмәк разылыг өламадыдырсә, бә, онда долухсунуб агламаг һаддә чатмаг нә демәкдир?" Бәһлул Чәмәнкүлүн көнүлүнә тохунуб тәһгир олунмасыны күман едәрәк пешәкарлығы кечириди өз онун јанына гәлхыб үзрхаһлыг истәмәсини гәт еледи.

Чәмәнкүл башыны столун үстә чарпаз ламыш голларына сөјкәјиб сакит-сакит аглајырды. Агласа да, Чәмәнкүлүн гәлбиндә өвасыз бир сев-винч һисси варды. Бу, онун јәдди ил көнүлсүз јашадығы өрлик һејатынын ачығына, о тој күнүндән сонра, Бәһлула гаршы өјанмыш севкисинин севинчи иди. Бу севинчи өрмәгән кими Чәмәнкүлә Бәһлулун өндә өзү кө-рәрәк бир-бириләрә олан хәбәрсиз мәнәббәтләрини көрчәкләшдирмишди. Чәмәнкүлүн нәәәрindә дүнја бирдән-бир дәјишиб кәзәлләшди. Инди һәр шеј она хошкәлир, үзүнә күлүрду: һәтта јел вурдуғча өчлыбә-өртүлән алагарынын чыртылтысы да, гоншу итинин хырылтысы сесләр арамсыз һүрмәси да, јумурталамаг үчүн сәһәрдән һејәт башына кө-тү-рүб гајнаг гаГнатысы да.

Бәһлул өунаһкар адамлар кими Чәмәнкүлүн гарышысында дајаныб үзрхаһлыг истәди:

— Чәмәнкүл ханым, өкөр көнүлүнә тохунуб, сизи тәһгир етмәмәсәм дә-демә-дәмә үзр истәјирәм. Анчаг нә дәмишәмә, үрәјимин өөкмү илә дә-мишәм. Чәмәнкүл ханым, анд олсун ки, бурә чүнкі кәтирән о мүгәддәс дүјгу өә һисслә, өз сизә олан өәлбимдә өмин өәәли өә сону оларак гәлбимдә өбди галачагсынызы, јәнг јәгин бә-лин. Сизә олан мәнәббәтимин сиздән башга һеч кимә өермејә өмрүмүн ахырына гәдәр гәлмдә пуһдан сахлајачаг. Бә'зи сөз-сөһбәт да олмыш кими арамызда сирр оларак гаГ-лачагдыр, мәним е'тибарыма өмин ола биләрсинизә. Өлвида, Чәмәнкүл ханым! — Бәһлул отағы тәләсик тәрк еледи.

Бәһлул дәһлизин гуртарачағында гапынын кандарына чатмышды ки, Чәмәнкүлүн өкөр ифадо илә учадан:

— Бәһлул! — дејә чағырды.

Бәһлул һејрәтдән дөнүб өөри бахды. Чәмәнкүл үзүн иллөрин өесратлиси кими өзүнү Бәһлулун үстүнө атаРг:

— Мәним севинчим! — дејә онун бојнуну гучаглады. — Билирдим өәәл-ахыр мәни тапачагсан. Бу кечә дә јухуда көрмүшдүм. — Чәмәнкүл өлачысы адамлар кими јаваРды: — Гурбан оғлу, апар өөнә бу әјә јуваСындан. — Чәмәнкүлүн сөзүнә Бәһлула кө-нүл вердиниз бildирди.

Бәһлулун кәзләрindә үмид чыраБелиндә сәһәләри кәзәркән јорулуб өлдөн душмүш Бәһлулу, дүшүнчәләр ичиндә, јуху тутду...

Бечанын сесинә ајылды Бәһлул.

— Бәһлул мүәллим, бајағдан мәни гынајырсынызы, көрүрсүнүз тутун колкәсиндә адам өәундан асылы олмајараг јухуја кедә-рәм.

— Дөмә, Бечан кишн, дөгрудан бу тутун колкәсиндә бөјүк нікмәт вармыш. — Бәһлул Бечанын бу мөсәлә'нә гәрләр өлдуғуну е'тираф еледи.

Бечанын сесинә Чәмәнкүл јухарыкы отаглардан ашағы енди. Бечан арағы столун үстүнә гојду, вөдрәни Чәмәнкүлә вөрәркән төлөсик сүфрә өчмаГ тапшыды. Чәмәнкүл вөдрәни Бечандан јох, санки јад кишндән алыды, бунА Бәһлулун гысгана бөлөчәк өәтималлына ағлына кө-тө-рә-рек она өтәри ...өәәр салды. Чәмәнкүл јанылмамышды. Бәһлул да онун һәрәкәтләрини өкөр-ки гојуду. Чәмәнкүлүн сүфрә өчмаГ үчүн тәләсик өл-ајаГа дүшдү. Өлө бу вахт көнд ичә нумәјәндәлијин ишчиси башы сәлы ловлу һејәтә дахил олду; рајон мөркәзиндән адамлар кәлдијини өә Бечанын төчилин ичә нумәјәндәлијинә чағырылдығыны бildирди.

Бечан санки одла сојун арасында галмышды: бilмәди гонағыны јола вөрсин, јохса чағырыша кетсин.

— Бечан кишн, рајон мөркәзиндән кәлибләр, јаныма чағырыб, һәр һалда кетмәк дана мөсәләтдир. — Бәһлул өз тәклифи илә Бечаны өзүнүндән чыхарды. — Мәним дә атымы чөк кө-тө-р, мән дә кедим.

Бечан үрөкдән тәәссүфәндә:

— Һеч јахшы олмады, Бәһлул мүәллим.

— Тәәссүфлөнмөјө дөјмөз, Бечан кишн, көрүнүр, өөлө лазыммыш. — Бәһлул "олмаГа" јох јох-ајдо" ајдо кө-лө-рә-рә-рә